



Βουλή: 30 χρόνια αδιάφοροι για το

Τρεις δεκαετίες εγκληματικής απραξίας. Το 1991 συστάθηκε η πρώτη διακομματική επιτροπή και το 1993 κατέθεσε πόρισμα-σοκ, αλλά οι προτάσεις έμειναν στα συρτάρια

Συμπληρώνονται σχεδόν τρεις δεκαετίες εγκληματικής αδράνειας της Πολιτείας για το δημογραφικό πρόβλημα. Οι πολιτικοί ταγοί μας είχαν ασχοληθεί με τη βραδυφλεγής βόμβα του Δημογραφικού ήδη από το 1991, οπότε και συστάθηκε η πρώτη διακομματική επιτροπή της Βουλής, που είχε υποβάλει σωρεία προτάσεων για την επίλυση του ζητήματος, οι οποίες ωστόσο αγνοήθηκαν από όλες τις κυβερνήσεις. Αποτέλεσμα, το Δημογραφικό να οξύνεται ολοένα και περισσότερο, η Ελλάδα γεραιμένη να αργοπεθαίνει, ενώ και η δεκαετής οικονομική κρίση έχει φέρει την κατάσταση στο μη περαιτέρω. Ορισμένοι, μάλιστα, βρίσκουν την ευκαιρία να μας παρουσιάσουν τους μεταναστές ως λύση, προτείνοντας τη μετεγκατάστασή τους σε κατοικημένες περιοχές και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, ξεκινώντας από τον αγροτικό τομέα.

► Οικουμενική ομοφωνία και προειδοποιήσεις από το 1990 για το Μεταναστευτικό!

Η αμαρτωλή ιστορία υποβάθμισης και αδιαφορίας του κράτους ξεκινά στις αρχές του '90, όταν η κατάσταση όσον αφορά το Δημογραφικό ήταν ήδη ανεξλέγκτη. Τότε, το 1991, πριν από 29 ολόκληρα χρόνια δηλαδή, συστάθηκε η πρώτη διακομματική επιτροπή έπειτα από πρόταση του Κωνσταντίνου Μπιστοδάκη. Πρόεδρος ορίστηκε ο Βασίλης Σωτηρόπουλος (Ν.Δ.), αντιπρόεδρος ο Βασίλης Γερανίδης (Π.Α.ΣΟΚ) και γραμματέας ο Μανόλης Δρετιάκης (ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ), ενώ συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, οι Πέτρος Τατούλης, Θόδωρος Κατοίκης, αλλά και οι Ανδρέας Καραγκούνης, Ντόρα Μπακογιάννη και Φάνη Πάλλη - Πετραλιά, οι οποίοι, ωστόσο, αντικαταστάθηκαν λόγω της ανάλιψης υπουργικών καθηκόντων. Η επιτροπή της Βουλής μελέτησε επί δύο χρόνια το πρόβλημα και κατέθεσε τον Φεβρουάριο του 1993 το πόρισμά της, το οποίο και έγινε ομοφώνως δεκτό από τα κόμματα, σε μια σπάνια στιγμή εθνικής σύμπνοιας και ομόνοιας. Αυτό δεν περιλάμβανε μόνο σοκαριστικές διαπιστώσεις, αλλά και συγκεκριμένες προτάσεις και μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του Δημογραφικού.

Απειλή

«Στη χώρα μας, στην οποία σήμερα η γεννητικότητα είναι από τις χαμηλότερες στην Ευρώπη, το δημογραφικό πρόβλημα παίρνει τεράστιες εθνικές διαστάσεις, που μπορεί να απειλήσουν την εθνική μας ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα» ανέφερε τότε το πόρισμα, με τα κόμματα να συμφωνούν πως στόχος της πληθυσμιακής πολιτικής της χώρας μας πρέπει να είναι η αναστροφή της ιπτωτικής πορείας των δημογραφικών δείκτων με την κατάλληλη αντιμετώπιση όλων εκείνων των παραγόντων που επηρεάζουν αρνητικά στη δημογραφική ανάκαμψη. Όπως είχαν διαπιστώσει το 1993 οι βουλευτές, ο δείκτης γεννημένος ήταν στο 1,4 παιδιά ανά γυναίκα. Επρόκειτο για έναν από τους χαμηλότερους της Ευρώπης και ο πιο χαμηλός των χωρών της Βαλκανικής, ενώ ήταν πο-

λύ κάτω του 2,1, που είναι το όριο ανανέωσης των γενεών. Την ίδια ώρα, ο συντελεστής γεννητικότητας, ο αριθμός, δηλαδή των γεννήσεων ανά 1.000 κατοίκους, ο οποίος το 1950 ήταν στο 18,37, έπεσε το 1990 στο 10,03. Όσο για τον ακαθάριστο συντελεστή θνησιμότητας, αυξήθηκε μέσα σε τέσσερις δεκαετίες από το 7,24 στο 9,16, σύμφωνα με τους βουλευτές, λόγω της βαθμιαίας γήρανσης του πληθυσμού και παρά τη μείωση της θνησιμότητας σε κάθε ηλικία.

Τα κόμματα είχαν σταθεί ιδιαίτερα και στον αριθμό των διαζυγίων, οι οποίοι παρουσίαζε μεγάλη αύξηση, καθώς στη δεκαετία του 1960 αντιστοιχούσαν πέντε διαζύγια σε 100 γάμους ετησίως, στο τέλος της δεκαετίας του 1970 έφτασαν στα 10 και στο τέλος της δεκαετίας του 1980 ο αριθμός αυξήθηκε ακόμη περισσότερο και έφθασε στα 13 διαζύγια. «Ο αριθμός αυτός των διαζυγίων αφορά κυρίως τις ηλικίες κάτω του 50ού έτους, ηλικίες που δεν έχουν

ολοκληρώσει την αναπαραγωγική περιόδο τους, με δυσμενή δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά επακόλουθα» εζηγούσε τότε το πόρισμα.

Επίδομα παιδιού

Επιπλέον, μία πρόταση που ακούγεται πολύ επίκαιρη είναι το επίδομα για το τρίτο παιδί να δίνεται έως τα 12 έτη και το ύψος του να αυξηθεί στο 50% του κατώτατου μηνιαίου μισθού, με προοπτική αύξησης. Την ίδια ώρα, η επιτροπή είχε εισηγηθεί οι τρίτεκνες οικογένειες να χαρακτηρίζονται πολύτεκνες, με σκοπό να απολαμβάνουν όλα τα ευεργετήματα που προβλέπονται για τις πολύτεκνες οικογένειες, αλλά και οι πολύτεκνες μητέρες να λαμβάνουν δύο χρόνια άδεια με αποδοχές σε κάθε τοκετό. Είχαν ζητήσει, επίσης, από το τέταρτο παιδί και πάνω να χορηγείται σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα επίδομα



«Η Ελλάδα μεταβάλλεται σε τόπο υποδοχής μεταναστών»

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ αναφορά είχε κάνει η διακομματική επιτροπή στην είσοδο μεταναστών στη χώρα μας και στις επιπτώσεις στη δημογραφική εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού. «Με την αθρόα είσοδο λαθρομεταναστών - αλλοδαπών κυρίως μουσουλμάνων από αφρικανοασιατικές χώρες», όπως ανέφερε το κείμενο, «η Ελλάδα μεταβάλλεται σε τόπο υποδοχής μεταναστών που δημιουργούν σοβαρά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, προστριβές στην αγορά εργασίας, αύξηση της εισφοροδιαφυγής με μεγάλες συνέπειες στους ασφαλιστικούς οργανισμούς, αύξηση εγκληματικότητας, διακίνηση ναρκωτικών, και δεν μπορούν

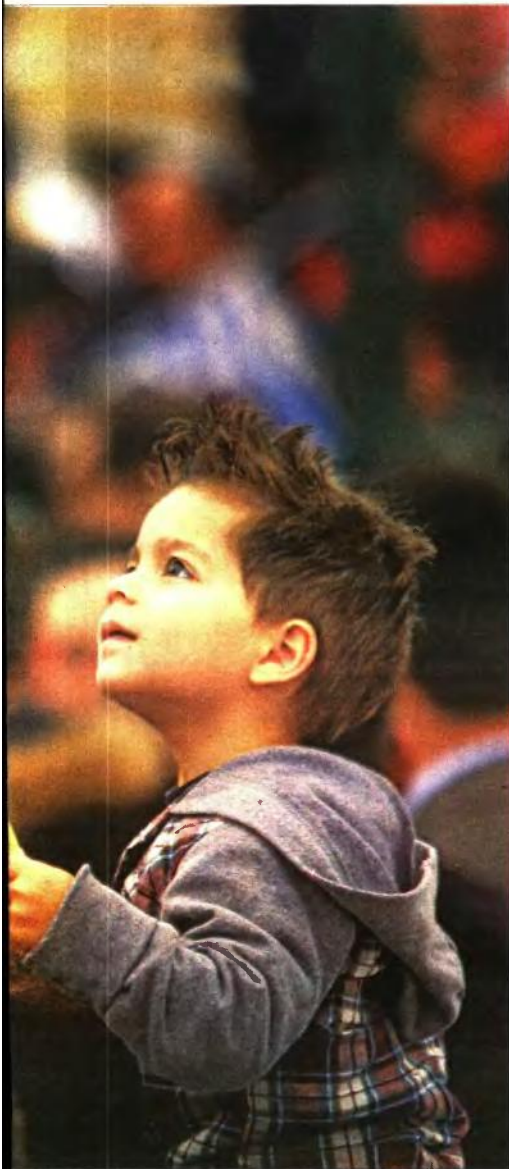
να προσαρμοστούν προς την ελληνική κοινωνία λόγω του τελείως διαφορετικού πολιτισμού του Ισλάμ, που δεν είναι μόνο θρησκεία, αλλά και τρόπος ζωής». Μεταξύ των παραγόντων που επηρέασαν αρνητικά στο Δημογραφικό συγκαταλέγονται και η κατοικία, πρόβλημα που είναι εξαιρετικά επίκαιρο. «Το 32% του πληθυσμού είναι εγκλωβισμένο στα διαμερίσματα και τα παιδιά δεν έχουν άνετο ελεύθερο χώρο» τόνιζαν οι βουλευτές, καταγγέλλοντας ότι η έλλειψη κατοικίας, το υψηλό κόστος απόκτησής της και τα υψηλά ενοίκια αναγκάζουν τα νεαρά ζευγάρια να περιορίσουν ή να μεταθέσουν την τεκνοποι-

ηση στο μέλλον. Οι βουλευτές υποστήριξαν, μάλιστα, ότι οι οικογένειες πρέπει να ολοκληρώνονται σε μικρές ηλικίες, καθώς η επιδίωξη των νέων ανθρώπων για καλές σπουδές και επιτυχημένη καριέρα οδηγούν στη δημιουργία οικογένειας σε μεγαλύτερες ηλικίες, γεγονός που έχει δυσμενείς συνέπειες στο Δημογραφικό. Οι ίδιοι είχαν καταγγείλει ότι η απομάκρυνση από τα παραδοσιακά ελληνικά πρότυπα ζωής και «η κοινωνική παρακμή με την υπονόμευση των αξιών του γάμου, της οικογένειας και των τέκνων» έχουν σημαντική επίδραση στο Δημογραφικό, ενώ αρνητικά επηρεάζουν, σύμφωνα με το πόρισμα, και ο

«υπέρμετρος ευδαιμονισμός, η καλάρωση των ηθών, τα ναρκωτικά, το AIDS και γενικά η κοινωνική υποβάθμιση και η παγκόσμια ανασφάλεια». Τη περιλάμβανε, όμως, η δέσμη μέτρων που είχε προτείνει το ομόφωνο πόρισμα της διακομματικής επιτροπής του 1993; Οι βουλευτές και οι επιστήμονες είχαν προτείνει να γενικευτούν και να επεκταθούν τα μέτρα για την προστασία της γυναίκας κατά την κύηση και τον τοκετό, ενώ είχαν εισηγηθεί και τη θέσπιση ειδικού σταγαστικού προγράμματος για την απόκτηση ή την εννοίκιαση κατοικίας από νέα ζευγάρια με χαμηλό εισόδημα που αποκτούν παιδιά.



μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας



Ηρίμετρα για ένα τσεράστιο ζήτημα

Η ΑΠΡΑΞΙΑ του κράτους όλα αυτά τα χρόνια για το μείζον εθνικό ζήτημα του Δημογραφικού σοκάρει. Αυτό, όμως, που προκαλεί τρόμο είναι το ενδεχόμενο η αδράνεια αυτή να ουνεχιστεί και μελ-λοντικά.

Ομολογουμέ- νως, η Νέα Δημο- κρατία έχει προ- κωρήσει στην υλοποίηση κά- ποιων μέτρων, όπως, για παρά-δειγμα, η θέσπιση επιδόματος γέν- νας ύψους 2.000 ευρώ για κάθε παιδί που γεν- νιέται, η υπαγω- γή των βρεφικών ειδών από ΦΠΑ 24% στο 13% και η κατάργηση του φόρου πολυτε- λούς διαβίωσης για το εξαθέσιο και άνω επιβατικό Ι.Χ. για τους πολυτέκνους.

Αυτά τα μέτρα είναι ένα πρώ- το θετικό δείγμα, ωστόσο είναι προ- φανές ότι δεν αρ- κούν για να αντι- στρέψουν τη δια- μορφωθείσα κα- τάσταση.

διπλάσιο του προβλεπόμενου. Το επίδο- μα αυτό είχε προταθεί να δίνεται και στο δεύτερο παιδί για τρία χρόνια, όταν το εισόδημα της οικογένειας είναι πολύ χαμη-λό. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και η πρόταση για συγκρότηση σώματος βοηθών μητέρων από εκπαιδευμένες νέ-ες, που θα αναπληρώνουν τις εργαζόμενες μητέρες (παιδιά τεσσάρων, πέντε οικογε- νειών μαζί).

Κίνητρα

Μεταξύ των προτάσεων που ακούγονται καταρχήν ουσίες και σήμερα ήταν η χορή- γηση επιδομάτων σπουδών σε ζευγάρια ως κίνητρο για να τεκνοποιήσουν σε νεαρό- τερες ηλικίες, αλλά και η καθιέρωση προ- τεραiotητας συμμετοχής νέων άνεργων γονέων στα αμειβόμενα σεμινάρια επαγ- γελματικής κατάρτισης. Ειδική μνεία είχε γίνει και στο μεταναστευτικό ζήτημα, σχε- τικά με το οποίο οι βουλευτές τόνιζαν την αδήριτη ανάγκη αυστηρών ελέγχων για τη νομιμότητα της εισόδου στη χώρα μας και για τη νόμιμη παραμονή και απασχόλη- ση. Η επιτροπή είχε προτείνει και τη συ-

γκρότηση ειδικών εποπτικών οργάνων, τα οποία θα παρακολουθούσαν -εν είχαν συσταθεί τελικώς και η Πολιτεία δεν είχε αδιαφορήσει- την πορεία του Δημογραφι- κού. Συγκεκριμένα, είχε αιτηθεί την ίδρυ- ση Εθνικού Συμβουλίου Οικογένειας και Πληθυσμού και τη συγκρότηση μιας μό- νιμης διακομματικής επιτροπής της Βου- λής για το Δημογραφικό, αλλά και τον ορι- σμό υφυπουργού στο υπουργείο Οικονο- μίας για θέματα δημογραφικής πολιτικής.

Καθίσταται σαφές πως, αν και έχουν περάσει σχεδόν 28 χρόνια από την ομό- φωνη υπερψήφιση του πορίσματος, επί της ουσίας καμία από τις παραπάνω προ- τάσεις δεν υλοποιήθηκε.

Το πόρισμα θα έμεινε μάλλον όλα αυ- τά τα χρόνια ξεχασμένο σε κάποιο συρτά- ρι. Οι προτάσεις αυτές, οι περισσότερες από τις οποίες είναι όχι μόνο λογικές, αλ- λά και εύκολα υλοποιήσιμες, αγνοήθηκαν επιδεικτικά από το σύνολο των κυβερνή- σεων που βρέθηκαν στο τιμόνι της χώρας. Αραγε, αν είχαν εφαρμοστεί έστω κάποια από τα παραπάνω μέτρα, το τόπιό θα ήταν ίδιο σήμερα;



Η νέα εφιαλτική πρόβλεψη που έγινε το 2019 για το 2035!

ΤΑ 30 τελευταία χρόνια προκλήθη- κε μια σειρά νέων προβλημάτων κυρί- ως λόγω του εγκλωβισμού της χώρας στο σπράλ ύφεσης. Τα τρία Μνημόνια όζυναν έτι περισσότερο το δημογραφι- κό πρόβλημα, αναγκάζοντας τα κόμμα- τα να συστήσουν νέα επιτροπή για το δημογραφικό το 2017, έπειτα από σχε- τική πρόταση της Φώφης Γεννηματά. Τα συμπεράσματα της επιτροπής και η εφιαλτική πρόβλεψη της ότι ο πληθ- υσμός θα μειωθεί το 2035 κα- τά 1.400.000 και το 2080 θα είναι 7.200.000 σοκάρουν.

Η νέα διακομματική επιτροπή της Βουλής επα- ναλαμβάνει στο πόρισμά της, που δόθηκε στη δημο- οιότητα πέρυσι, ορισμένες διαπιστώσεις του 1993, προ- οβέτοντας και νέα ανησυχητικά στοι- χεία, όπως ότι οι γυναίκες γεννούν όλο και λιγότερα παιδιά και αυτό όλο και σε μεγαλύτερη ηλικία λόγω του ευρύ- τερου κοινωνικού και οικονομικού περι- βιάλλοντος, που επιδεινώθηκε ακόμα περισσότερο από την πρόσφατη κρίση. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τους βουλευ- τές, το μέσο μέγεθος της οικογένειας μειώνεται, ενώ παράλληλα αυξάνεται ο

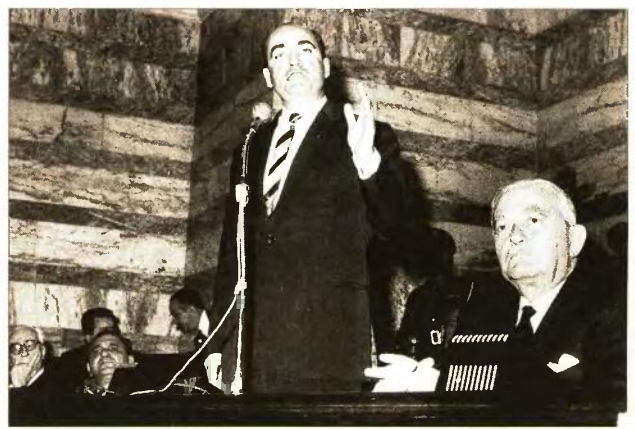
αριθμός των οικογενειών χωρίς παιδιά.

Οι «300» επισήμαναν ότι ναί μεν η επιδοματική στήριξη βοηθά, ωστόσο αυτή δεν αρκεί, καθώς απαιτούνται τα- υτόχρονα πολιτικές για την εναρμόιση της οικογενειακής και της εργασιακής ζωής. Στις προτάσεις συμπεριλαμβάνο- νταν η υλοποίηση στεγαστικής πολιτι- κής για την ενίσχυση των νέων ζευγα- ριών ή των μόνων γονέων, όπως και η μείωση της φορολογίας αναλογικά με το μέγεθος και το εισόδημα των οικογενειών.

Μεταξύ άλλων, ζητήθη- καν η λήψη μέτρων για την επέκταση της προστασίας από απόλυση, η επέκταση του ωραρίου των παιδικών σταθμών και η δημιουργία του προγράμματος «Ντα- ντά της γειτονιάς», με το οποίο όλοι ενδιαφέρονται να φυλάσσουν παιδιά προσχολικής ηλικίας θα μπορούν να το κάνουν αφού πιστοποιηθούν, κατά τα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Οι βουλευτές ζήτησαν επίσης, όπως άλ- λωστε είχαν πράξει και το μακρινό 1993, τη δημιουργία επιτελικής δομής για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση του Δημογραφικού.

Μείωση του πληθυσμού της χώρας κατά 1,4 εκατομμύριο





Η 10ετία που άλλαξε τη χώρα και τη ζωή μας

Με βαρύ τίμημα σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο η Ελλάδα ξεπέρασε τη μεγαλύτερη κρίση της σύγχρονης ιστορίας της

Του ΘΑΝΟΥ ΤΖΙΟΥΡ

Τη 10ετία που έφυγε, η Ελλάδα κατάρφερε να αντιμετωπίσει τα «διόδια» ελλείμματα που βύθισαν τη χώρα στην πολυετή κρίση και λιτότητα. Κατάρφερε επίσης να θιχθεί το δημόσιο χρέος, καθώς παρά το γεγονός ότι αυτό αυξήθηκε ως ποσό και ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, θεωρείται βιώσιμο λόγω της μείωσης των τόκων εξυπηρέτησης αλλά και του αποθεματικού ασφαλείας. Ήταν, όμως, μια «πύρρειος νίκη».

Σκληρή μάχη

Για να μειωθεί το γιγαντιαίο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και για να μετατραπούν σε πλεονάσματα οι δημοσιονομικές τρύπες, άλλαξε η εικόνα της χώρας τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Η μείωση του πληθυσμού, η κατακόρυφη πτώση των γεννήσεων, η ταχύτα-

έκλεισε είναι σημαντικές αλλά μετρημένες και καταγράφηκαν με πολύ μεγάλο κόστος. Μία από αυτές, η εξαφάνιση ελλείμματος της τάξεως των 36,6 δισ. ευρώ από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το 2018 έκλεισε με πλεόνασμα 1,8 δισ. ευρώ, ενώ περίπου στα ίδια επίπεδα αναμένεται να διαμορφωθεί το αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης και το 2019. Έτσι, στη 10ετία, οι δημοσιονομικές επιδόσεις της χώρας βελτιώθηκαν κατά 38,5 δισ. ευρώ περίπου. Δεύτερη σημαντική επιτυχία, η βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Είχαμε έλλειμμα 16 δισ. ευρώ το 2008 και το περιορίσαμε στα 5 δισ. ευρώ το 2018 (αναμένεται να είναι ακόμη μικρότερο το 2019). Αυτή η διαφορά των 10,9 δισ. ευρώ προήλθε κυρίως από την αύξηση του τουρισμού, ενώ η στατιστική κατέγραψε και πολύ μεγάλη αύξηση των εξαγωγών.

Στα θετικά της 10ετίας και η αναδιάρθρωση του χρέους. Αν και το χρέος αυξήθηκε κατά 31 δισ. ευρώ μέσα στη 10ετία παρά το «κούρεμα» του PSI, και οι ετήσιοι τόκοι εξυπηρέτησης μειώθηκαν στο μισό λόγω της αναδιάρθρωσης, και το επιτόκιο έγινε σταθερό και δημιουργήθηκε ένα «μαξιλάρι» ασφαλείας με περίπου 37 δισ. ευρώ για τη διασφάλιση της εξυπηρέτησης σε μεσοπρόθεσμα βάση. Στα θετικά της 10ετίας, και η μείωση των επιτοκίων. Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς έχει υποχωρήσει στο 1,4% από 9% που ήταν το 2010.

Πύρρειος νίκη

Οι θύσιες για αυτές τις επιτυχίες ήταν πολύ μεγάλες. Χάθηκαν 47 δισ. ευρώ από το ΑΕΠ, με τα 35 δισ. ευρώ να λείπουν από την κατανάλωση των νοικοκυριών και τα 20 δισ. ευρώ από τις επενδύσεις. Χάθηκαν 488.000 θέσεις απασχόλησης, με τον αριθμό των εργαζομένων να περιορίζεται στα 4,216 εκατομμύρια στις αρχές της 10ετίας. Οι μακροχρόνια άνεργοι είναι 643.000 από 195.000 στους αρχές της 10ετίας, ενώ παρά τη μείωση των τελευταίων ετών, εξακολουθούμε να καταγράφουμε 430.000 περισσότερους άνεργους στο σύνολο.

Χάθηκαν καταθέσεις 100 δισ. ευρώ, ενώ το κλείσιμο της στρόφιγγας του δανεισμού έριξε τα δάνεια επίσης κατά 100 δισ. ευρώ. Τα κόκκινα δάνεια, παρά τα «κούρεματα» και τις ρυθμίσεις, έκλεισαν στη 10ετία που πέρασε με αύξηση 48 δισ. ευρώ, ενώ οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς την εφορία αυξήθηκαν κατά 60 δισ. ευρώ φτάνοντας στα 105 δισ. ευρώ. Αν κρατήσει κάποιος σταθερό το κατώφλι της φτώχειας στα επίπεδα του 2008 (ήταν περίπου 7.000 ευρώ τον χρόνο), θα διαπιστώσει ότι κάτω από αυτό το εισοδηματικό όριο κινείται το 45% του πληθυσμού από μόλις 18,9% στις αρχές της 10ετίας, ενώ ο ένας στους τρεις υφίσταται υλικές στενότητες από 23% που ήταν το αντίστοιχο ποσοστό προ δεκαετίας.

Ανεργία, κόκκινα δάνεια, χαμηλότερα εισοδήματα, υπογεννητικότητα είναι η βαριά κληρονομιά των τελευταίων δέκα χρόνων.

τη γήρανση, το «γκρέμισμα» των εισοδημάτων, η απώλεια θέσεων εργασίας, ο πολλαπλασιασμός των μακροχρόνια ανέργων, τα κόκκινα δάνεια και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο σε συνθήκες μάλιστα υπερφορολόγισης είναι η βαριά «κληρονομιά» της νέας 10ετίας.

Παλιές αμαρτίες

Κατά τη διάρκεια αυτής της 10ετίας, η Ελλάδα καλείται να κλείσει τις πληγές της προηγούμενης, παλιές όμως τις «αμαρτίες» του παρελθόντος και την επαναφορά στις πολιτικές των ελλειμμάτων. Για να επιστρέψουμε στο επίπεδο που ήμασταν το 2009 αναζητούμε αύξηση των γεννήσεων κατά τουλάχιστον 30-40.000 σε ετήσια βάση, ώστε να επανέλθει ο πληθυσμός εκεί όπου ήταν πριν από 10 χρόνια. Πρέπει να δημιουργήσουμε περίπου μισό εκατομμύριο νέες θέσεις απασχόλησης και τις κατάλληλες συνθήκες για να «γυρίσουν» καταθέσεις ύψους περίπου 100 δισ. ευρώ, αν βέβαια εξακολουθούν να υπάρχουν. Ψάχνουμε ρευστότητα για να ορθώσουμε ληξιπρόθεσμα χρέη ύψους περίπου 60 δισ. ευρώ προς το Δημόσιο αλλά και κόκκινα δάνεια από τις τράπεζες περίπου 50 δισ. ευρώ. Και σε τελική ανάλυση, ψάχνουμε τρόπους για να αυξήσουμε το ΑΕΠ μας έως και κατά 50 δισ. ευρώ για να επανέλθει το μέγεθος της οικονομίας εκεί που το αφήσαμε στο τέλος της προηγούμενης 10ετίας.

Οι «επιτυχίες» της 10ετίας που

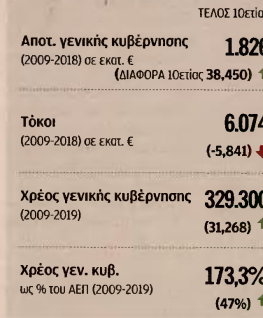
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ



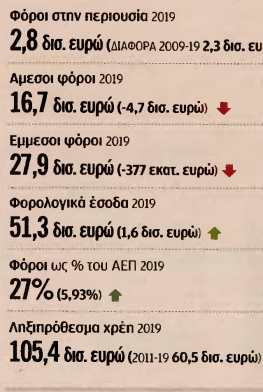
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ



ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ



ΦΟΡΟΙ



ΔΙΑΦΟΡΑ 10ετίας

- Ηλικίας 0-24 ετών **-234,621**
- Ηλικίας 25-64 ετών **-413,246**
- Ηλικίας 65+ ετών **253,177**

Γεννήσεις 2018 **86,440**
(ΔΙΑΦΟΡΑ 10ετίας -31,493) ↓

Θάνατοι 2018 **120,297** (11,981) ↑

Γάμοι 2018 **47,428** (-11,784) ↓

Διαζύγια 2018 **19,190** (5,583) ↑

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2018 **183,7** ΔΙΣ. ΕΥΡΩ
(-47,9 δισ. ευρώ) ↓

Κατανάλωση νοικοκυριών 2018 **120,2** ΔΙΣ. ΕΥΡΩ
(-35,8 δισ. ευρώ) ↓



Εξαγωγές 2018 **64,6**



Εισαγωγές 2018 **63,8**

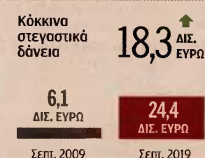


ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ 2009 **4,7 εκατ.**
2018 **4,2 εκατ.**
(ΔΙΑΦΟΡΑ 10ετίας -488,742) ↓

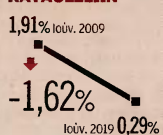
Μισθολύο 2018 **2,8 εκατ.**
(-306,121) ↓



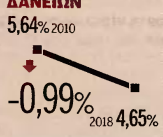
ΤΡΑΠΕΖΕΣ



ΜΕΣΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ



ΜΕΣΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΔΑΝΕΙΩΝ



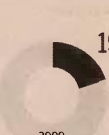
ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ 2019

61,3 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ
(2009-19 -22,2 δισ. ευρώ) ↓

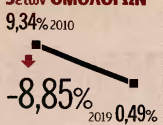
33,3% ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ
(2009-19 4,8%) ↑

ΦΤΩΧΕΙΑ

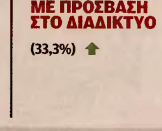
Κίνδυνος φτώχειας (-1,2%) ↓



ΑΠΟΔΟΣΗ 5ετών ΟΜΟΛΟΓΩΝ

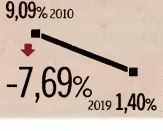


ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ



Ένας στους δύο κάνει πλέον ηλεκτρονικά (41,5%).

10ετών ΟΜΟΛΟΓΩΝ



2. Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΕ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .05/01/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .05/01/2020

Σελίδα: 4



Οι ηλικιωμένοι αυξήθηκαν, οι γεννήσεις μειώθηκαν και χιλιάδες νέοι μετανάστευσαν

Οι γεννήσεις μειώθηκαν κατακόρυφα και οι θάνατοι αυξήθηκαν αισθητά. Οι γάμοι έγιναν λιγότεροι και τα διζύγια περισσότερα. Μετράμε περισσότερους κατοίκους ηλικίας άνω των 64 ετών και σαφώς λιγότερους κάτω των 24 ετών. Συρρικνωμένο είναι και το πλέον παραγωγικό τμήμα του πληθυσμού, αυτό των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών. Και είναι τέτοια η έκταση του προβλήματος, που σίγουρα θα χρειαστούν πολύ πιο «επιθετικές» πολιτικές από το επίδομα γέννησης ή τις κρατικές επιδοτήσεις για την επιστροφή των «ελληνικών μυαλών» από το εξωτερικό πίσω στα πατρίδα εδάφη.

Τα στατιστικά στοιχεία στην αρχή της προηγούμενης 10ετίας σε σχέση με τα αντίστοιχα στο τέλος αυτής αποτυπώνουν πολύ μεγάλη επιδείνωση, ενώ στους περισσότερους δείκτες που αφορούν τον πληθυσμό δεν έχουν καν φανεί

τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης. Η συρρίκνωση του πληθυσμού συνεχίστηκε και το 2019, παρά το γεγονός ότι οι μεταναστευτικές ροές είναι και πάλι θετικές ύστερα από πολλά χρόνια. Οι γεννήσεις παραμένουν λιγότερες από τους θανάτους και η αναλογία των νέων προς τους ηλικιωμένους βρίσκεται στο χειρότερο επίπεδο ιστορικά και εξακολουθεί να επιδεινώνεται. Η οικονομική κρίση περιόρισε τους γάμους, ενώ αύξησε τα διζύγια. Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά:

1. Η εκτίμηση του πληθυσμού στις αρχές του 2019 εμφανίζει τη χώρα με 10,724 εκατομμύρια κατοίκους έναντι 11,119 εκατομμυρίων την Πρωτοχρονιά του 2010. Δηλαδή, μέσα σε 10 χρόνια (διότι και το 2019 η τάση του πληθυσμού ήταν πτωτική) ο πληθυσμός της χώρας έχει συρρικνωθεί κατά περισσότερα από 400.000 άτομα.



Οι γεννήσεις στην αρχή της προηγούμενης 10ετίας ήταν της τάξεως των 110.000-120.000 σε ετήσια βάση. Και στο τέλος της 10ετίας (2018) είχαν υποχωρήσει κάτω από τις 87.000.

Οι αιτίες, πολλές: το brain drain, η αποχώρηση των οικονομικών μεταναστών, ειδικά την περίοδο 2011-2015, αλλά και ο μειωμένος αριθμός γεννήσεων, τουλάχιστον συγκριτικά με τους θανάτους.

2. Οι γεννήσεις στην αρχή της

προηγούμενης 10ετίας ήταν της τάξεως των 110.000-120.000 σε ετήσια βάση. Στο τέλος της 10ετίας είχαν πέσει κάτω από τις 87.000 (με βάση τα στοιχεία του 2018), ενώ ενδεχομένως και σε χαμηλότερα επίπεδα αναμένεται να κλεί-

σει το 2019. Οι θάνατοι, από την άλλη πλευρά, έχουν αυξηθεί. Ήταν λιγότεροι από 110.000 το 2009 και ξεπέρασαν τις 120.000 και το 2018 και το 2019. Ετσι, κάθε χρόνο, μόνο εξαιτίας του αρνητικού ισοζυγίου γεννήσεων - θανάτων ο πληθυσμός μειώνεται κατά περισσότερα από 40.000 άτομα, ενώ το έλλειμμα συρρικνώνεται περίπου κατά 15.000 άτομα λόγω μετανάστευσης.

3. Ο πληθυσμός της χώρας ηλικίας έως και 24 ετών αριθμούσε 2,87 εκατομμύρια στις αρχές του 2010. Μέσα στη 10ετία, όμως, έχει μειωθεί σε λιγότερο από 2,635 εκατομμύρια (τόσος ήταν την 1/1/2019). Στην ίδια περίοδο, περισσότερα από 2,363 εκατομμύρια άτομα έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους έναντι 2,110 εκατ. στις αρχές της 10ετίας. Η αναλογία αντιστρόφως πλήρως μέσα σε μόλις μία 10ετία, με αποτέλεσμα οι

ηλικιωμένοι να είναι πλέον περισσότεροι από τους νέους. Στα άτομα ηλικίας 25 έως 64 ετών καταγράφηκε πολύ μεγάλη μείωση του πληθυσμού, κατά 413.000 άτομα, κάτι που οφείλεται και στη φυγή πολιτών στο εξωτερικό για αναζήτηση καλύτερης δουλειάς.

4. Η μείωση των γάμων έχει αποδοθεί στην οικονομική κρίση. Το 2009 οι γάμοι έφταναν κοντά στις 60.000 σε ετήσια βάση και πλέον έχουν περιοριστεί σε λιγότερους από 47.500. Στην ίδια περίοδο, τα διζύγια έχουν προσεγγίσει τις 20.000 σε ετήσια βάση, όταν στις αρχές της 10ετίας ήταν 13.600. Ετσι, οι παντρεμένοι μειώνονται κατά τουλάχιστον 15.000 σε ετήσια βάση. Σε μεγάλο βαθμό η μείωση οφείλεται και σε οικονομικά συμπερόντα, καθώς, λόγω χρεών, συνέφερε περισσότερο να είναι κάποιος χωρισμένος παρά παντρεμένος.



Ο δρ. Επαμεινώνδας Χριστοφιλόπουλος, επικεφαλής της μονάδας Προοπτικής Διερεύνησης του Ινστιτούτου Τεχνολογίας και Έρευνας και πρόεδρος της έδρας UNESCO on Futures Research

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΟΛΓΑ ΚΛΩΝΤΖΑ

Πώς θα είναι το μέλλον της εργασίας

Τι δείχνουν τα αποτελέσματα έρευνας του Πανεπιστημίου των Ηνωμένων Εθνών - Πώς οι Next Technologies θα αλλάξουν όχι μόνο το μέλλον της εργασίας, αλλά και τα θεμέλια των πολιτισμών μας

Ποιο status θα συνοδεύει το προκείμενο της Εργασίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης το 2050; «It's complicated», «Μελλοντική απειλότητα», «Αυτοπραγμάτωση»; Το μέλλον της εργασίας στον κόσμο της Τεχνητής Νοημοσύνης και της Ρομποτικής έρχεται αντιμετώπιση με τάσεις, προκλήσεις και εναλλακτικά σενάρια.

Οι επιστήμονες της Προοπτικής Διερεύνησης, οι αποκαλούμενοι futurists, ανοίγουν την πόρτα του «αίθρου» μέσα από την έρευνα Work/Tech 2050 του Millennium Project, παγκόσμιου think tank που ιδρύθηκε ύστερα από μελέτη σκοπιμότητας του Πανεπιστημίου των Ηνωμένων Εθνών.

Οι Next Technologies (NTs) θα αλλάξουν όχι μόνο το μέλλον της εργασίας, αλλά και τα θεμέλια των πολιτισμών μας. Η συνθετική βιολογία και η γονιδιομασική, το 3D/4D printing και η βιο-εκτύπωση, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων, τα drones, η νανοτεχνολογία, η εικονική πραγματικότητα, το blockchain, η κβαντική υπολογιστική. Περισσότεροι από 300 futurists, επιστήμονες, οικονομολόγοι, επαγγελματίες της τεχνολογίας, ανέλυσαν τις τάσεις που διαμορφώνονται ανοίγοντας σε διεθνή φόρα τη συζήτηση για τις στρατηγικές μιας ομαλής μετάβασης.

Στροφή στην αυτοαποσκόληση

Αρκετοί ισχυρίζονται ότι ο μισός πληθυσμός του πλανήτη μπορεί να είναι άνεργος το 2050, εάν τα κοινωνικο-πολιτικοοικονομικά συστήματα παραμείνουν στάσιμα. Όπως φαίνεται στη μελέτη, το εργατικό δυναμικό σε 30 χρόνια από σήμερα θα ανέρχεται διεθνώς σε 6 δισ., με την τάση να οδηγεί στην αυτοαποσκόληση. Στα πιο αισιόδοξα σενάρια συνολικά 4 δισ. άνθρωποι θα βρίσκονται εντός εργασιακού πλαισίου από το σημερινά 3 δισ. Στο απαισιόδοξο όμως σενάριο μόλις 2 δισ. θα είναι εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι, ενώ τα δύο τρίτα του πλανήτη θα είναι είτε άνεργοι ή σε φάση μετάβασης, είτε σε καθυστέρως «μιαύρης» εργασίας, μέσα σε συνθήκες κοινωνικοπολιτικής αναταραχής.

Ο «χρυσός» του silver ages

«Πολλές θέσεις εργασίας θα χαθούν, όμως, όπως σε όλες τις προηγούμενες "επαναστάσεις", νέ-

Με τα ευφυή ρομπότ να εργάζονται αγγύγιστα σε συνθήκες μη ανεκτές από τον άνθρωπο, η αντικατάσταση των θέσεων εργασίας θα επιταχυνθεί



ες θα δημιουργηθούν σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η συνθετική βιολογία που θα παρομοιάσει μεγάλη ανάπτυξη. Θα έρθουν στο προσκήνιο επαγγέλματα που έχουν να κάνουν με μελλοντικές ανάγκες τις κοινωνίας, όπως η γηραιακή και η φροντίδα των ηλικιωμένων» εξηγεί μιλώντας στο «Βήμα» ο συμμετέχων στην μελέτη δρ. Επαμεινώνδας Χριστοφιλόπουλος, επικεφαλής της μονάδας Προοπτικής Διερεύνησης του Ινστιτούτου Τεχνολογίας και Έρευνας και πρόεδρος της έδρας UNESCO on Futures Research. Σύμφωνα με πολλούς επιστήμονες, η εξέλιξη των NTs θα δώσει τη δυνατότητα σε όσους είναι σήμε-

ρα κάτω των 50 ετών να ξεπεράσουν τα 100 διατηρώντας μια καλή ποιότητα ζωής. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα συστήματα ασφάλισης, συνταξιοδότησης, υπηρεσιών υγείας, τα ηλικιακά όρια εργασίας, αλλά και την περατώσει ανάπτυξη της «silver economy».

Ρομπότ i-Assist και paralegals

Τα ρομπότ τεχνητής νοημοσύνης που αναπτύσσονται σήμερα ως το 2050 θα έχουν μπει στα σπίτια, στον γενικό δημόσιο τομέα, στα σουπερμάρκετ, στα κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων και στα ξενοδοχεία. Η εφαρμογή του i-Assist ρομπότ προβλέπεται να εξαπλωθεί ακόμη

και στις λιγότερο πλούσιες γωνιές του πλανήτη βοηθώντας τους ηλικιωμένους να αντιμετωπίσουν την αγωνία του αγνώστου. Όπως περιγράφει ο κ. Χριστοφιλόπουλος, οι «επόμενες» τεχνολογίες θα αλλάξουν καθιερωμένες ειδικότητες. Η ακτινολογία χάρη στην τεχνητή νοημοσύνη ήδη «διαβάει» τις ψηφιακές ακτινογραφίες και τους υπερήχους, δίνοντας στον γιατρό με ακρίβεια τα αποτελέσματα της διάγνωσης μέσω αλγορίθμων. Η τεχνητή νοημοσύνη αντικαθιστά ήδη σε μεγάλο βαθμό τους paralegals, ενώ υπάρχουν ακόμη και προγράμματα που προβλέπουν με επιτυχία δικαστικές αποφάσεις. Οι συναισθηματικοί coaches και οι

ειδικοί στην ψυχολογική υποστήριξη θα είναι απαραίτητοι για τους ανθρώπους που θα βλέπουν τη ζωή τους να ανατρέπεται.

Τεχνολογική ανεργία

Με τα ευφυή ρομπότ να εργάζονται αγγύγιστα 24 ώρες, 7 ημέρες εβδομαδιαίως σε περιβαλλοντικές συνθήκες μη ανεκτές από τον άνθρωπο, χωρίς μισθό, ασφάλιση, διακοπές, να μαθαίνουν πολύ γρήγορα, να έχουν αναπτύξει αδιάσπαστη όραση και αναγνώριση φωνής, η αντικατάσταση των θέσεων εργασίας θα επιταχυνθεί. Στο πλέον αρνητικό σενάριο, η τεχνολογική ανεργία θα δημιουργήσει την ανάγκη για προγράμματα κοινωνικής εργασίας, οικονομικές διανομές, ακόμη και εναλλακτικά νομίσματα για ανέργους.

Οι πιο διαρπακτικοί θα επενδύσουν ακριβώς σε αυτά που τους αντικαθιστούν, όπως οι οδηγοί φορτηγών που θα επενδύσουν σε αυτοκινούμενα οχήματα και θα διαχειρίζονται τις συμβάσεις και τη δρομολόγησή τους από το σπίτι. Όμως εάν οι ηγέτες αξιοποιήσουν «έξυπνα» συστήματα επιχειρηματικής μάθησης, θα στρέψουν τους ανθρώπους στις συνέργειες. Δεδομένου ότι όλοι θα μπορούν να συνδεθούν με όλους στον πλανήτη, νέες θέσεις εργασίας θα μπορούν να δημιουργηθούν.

Η εργασία ως αυτοπραγμάτωση

Στο πιο αισιόδοξο σενάριο, η επίδραση των NTs μετά τα μέσα της δεκαετίας τους 2030 θα είναι τέτοια που θα μειώσει παγκοσμίως το κόστος ζωής. Τα έσοδα που θα δημιουργήσουν οι ευφυείς μηχανές θα εξασφαλίσουν ένα βασικό εισόδημα σε όσους έμειναν εκτός αγοράς εργασίας εξαιτίας τους. Η ανθρωπότητα θα απελευθερωθεί από την ανάγκη να εργάζεται για να ζει. Αυτό όμως δεν θα οδηγήσει στην τεμπελιά, αλλά στην αναζήτηση της αυτοεκπλήρωσης μέσα από την εργασία. Εξετάζοντας ακόμη και αυτό το «δαδικό» σενάριο, είναι εμφανές ότι η εξειδίκευση στις γνώσεις και τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες σε μία μόνο εργασία καθίσταται παρωχημένη. «Η Ελλάδα, όπως και η Ευρώπη, θα πρέπει να δώσουν έμφαση στα εκπαιδευτικά συστήματα, στην κουλτούρα. Σημαντικό ρόλο παίζουν οι τέχνες και τα μέσα ενημέρωσης» λέει ο κ. Χριστοφιλόπουλος,

Ο ΑΛΦΑ-ΒΗΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Σταδιακά, οι δεξιότητες που θα έχουμε ανάγκη θα πάψουν να είναι ψηφιακές. «Λαμβάνουμε ήδη τα πρώτα ασθενή σήματα, όπως τα ονομάζουμε, ότι ως το 2030 οι δεξιότητες σε επιστήμες Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Επικοινωνίας θα βρίσκονται μεν στην κορυφή. Μετά όμως θα στραφούμε στις ανθρωπιστικές σπουδές, στις τέχνες, σε δεξιότητες όπως η δημιουργικότητα, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα» αναφέρει ο δρ. Χριστοφιλόπουλος. Μια νέα δεξιότητα έρχεται στο προσκήνιο από την UNESCO. Ο λεγόμενος «Αλφαριθμητισμός για το μέλλον» έχει να κάνει με τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε αυτά που έρχονται. «Εφόσον βελτιώσουμε αυτή τη δεξιότητα, που επηρεάζεται από τον τρόπο που μεγαλώνουμε, την κοινωνία, τη θρησκεία, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, θα βιώσουμε καλύτερα το παρόν και θα λαμβάνουμε καλύτερες αποφάσεις» εξηγεί ο ερευνητής.

Στον αντίποδα της Ευρώπης, που δυσκολεύεται να αλλάξει, βρίσκεται η Κίνα, όπου άνθρωποι 70-75 ετών χρησιμοποιούν «έξυπνες» συσκευές, applications και ψηφιακά νομίσματα. Δεδομένου ότι οι ηγέτες της γνώσης σήμερα βρίσκονται εκτός σχολείου, ο ρόλος της επίσημης εκπαίδευσης θα αλλάξει. Η επίσημη εκπαίδευση θα διδάσκει τρόπους έρευνας και αναζήτησης της γνώσης, εμβάθυνσης στα αίτια των ιστορικών γεγονότων, κατάρτιση προϋπολογισμών. Μέσα από τα δορεμένα προγράμματα απομακρυσμένης μάθησης με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης και εικονικής πραγματικότητας θα ανοίξουν τα παράθυρα της γνώσης σε όλον τον κόσμο.